

Clubhouse EP.26

ห้อง "นมแม่"
มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย

Speaker

พญ. พิมพ์พรรณ ต่างวิวัฒน์
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ทพ. อรรถพร ลิ้มปัญญาเลิศ
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
พญ. วารุณี วามเคอพิทท์ พรธนะพานิช
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
จิตอาสา COVID page อัจฉิน

Moderator

พญ.ศิราภรณ์ สวัสดิ์วร
พญ.เนลินี จงวิริยะพันธุ์
อ.สง่า ตามาพงษ์
คุณศศิธร วัฒนกุล (ลจจ๋า)

**แม่ท้อง แม่ให้นม ติดเชื้อโควิด:
ให้ยาเร็วตั้งแต่เริ่มเป็น เป็นไปได้ไหม ให้อะไร**

พบกันในวันพฤหัสบดีที่ 5 ส.ค. 2564
เวลา 20.00 21.30 น.
<https://thaibf.com>

Clubhouse EP26 : ห้องนมแม่ ตอน “แม่ท้องแม่ให้นม ติดเชื้อโควิด:ให้ยาเร็วตั้งแต่เริ่มเป็น เป็นไปได้ไหม ให้อะไร”

วิทยากร : พญ.พิมลพรรณ ต่างวิวัฒน์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ทพ.อรรถพร ลิ้มปัญญาเลิศ รองเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
พญ.วารุณี พรรณพานิช วานเดอพิทท์ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
จิตอาสา COVID-19 เพจอีจัน

บันทึกคู่Web : พญ.ศิราภรณ์ สวัสดิ์วร/เหมวดี พลรัฐ

วันพฤหัสบดี ที่ 5 สิงหาคม 2564 เวลา 20.00 -21.30 น.

จาก EP ที่ 25 “ยา / สมุนไพรอะไร ใช้กับ Covid-19 แต่ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์&ให้นมบุตร” พบว่ายาหรือสมุนไพร ที่ใช้รักษาโควิดในขณะนี้ คือ ฟาวิพิราเวีย ฟาทะลายโจร ทุกตัวไม่แนะนำให้ แม่ท้องและแม่ให้นมกิน ถ้าจำเป็นต้องกินก็ต้องชั่งความจำเป็นและพิจารณาหยุดนมแม่ชั่วคราว ดังนั้นการได้รับวัคซีน เป็นเรื่องสำคัญมาก และควรส่งเสริมให้ลูกได้กินนมแม่ โดยแม่เป็นโควิด แม่ได้รับวัคซีน ก็ยังต้องให้ได้ เพราะจะเป็นทางที่ลูกจะได้รับภูมิคุ้มกันตรงจากแม่ ในวันนี้จึงมาหาข้อสรุปกันอีกครั้งว่าแม่ท้องแม่ให้นมนั้นหากติดเชื้อ เราจะมีทางรักษาต้านไวรัส ได้ไหมกินไม่ได้ มีอะไรใช้กินหรือฉีดแทนได้ไหม เริ่มได้เร็วรักษาที่สุดใน 4 วันแรกได้ไหม และระหว่างการรักษายังสามารถให้นมลูกได้หรือไม่อย่างไร

1. สัปดาห์นี้เป็นสัปดาห์นมแม่โลกมีคำขวัญว่า “ร่วมมือ รวมพลัง ปกป้องสังคมนมแม่” (A Shared Responsibility to Protect Promote & Support Breastfeeding) ต้องการสื่อถึง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะประสบความสำเร็จ ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย ตั้งแต่บุคลากรทางการแพทย์ อสม. สมาชิกในครอบครัว ที่ทำงาน สื่อและโซเชียลมีเดีย โดยเฉพาะในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคโควิด การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีอุปสรรคเป็นอันมาก การให้ได้นมแม่อย่างเดียวยอย่างน้อย 6 เดือน แรก เป็นความท้าทายอย่างมาก ต้องการการจัดการ เกี่ยวกับ กฎหมายปลอด การตลาดนมผสม แม่ทำงาน ความรู้และทักษะ บุคลากรทางการแพทย์ สถาบันครอบครัว ถ้า COVID ลดลง เราต้องมาช่วยกันยกระดับ ในยุคนี้ที่ ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ ประดังเข้ามา ให้มองบวก แม่จะมีอาหารที่ดีที่สุดให้ลูก

2. สถานการณ์หญิงตั้งครรภ์-แม่ให้นมที่ติดเชื้อโควิด มีผู้ติดเชื้อสูงถึง 1500 คน สูงเร็วช่วง กค.-สค. นี้ ติดเชื้อปอดอักเสบคิดเป็นร้อยละ 25 มีเด็กทารกเสียชีวิตในครรภ์ จำนวน 10 ราย เสียชีวิตหลังคลอด 7 ราย เด็กติดเชื้อร้อยละ 10 หรือประมาณ 86 คน โดยพบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุเกิน 35 ปี จะมีโอกาสปอดอักเสบมากถึงร้อยละ 31-35 ในจำนวน 1500 คนคลอดไปแล้วร้อยละ 50-60 โดยเป็นการผ่าคลอดถึงร้อยละ 54 ที่นับว่าสูงมากจากที่ปกติจะอยู่เพียงร้อยละ 30-35 ทารกหลังคลอดมีน้ำหนักตัวน้อยร้อยละ 16 เพิ่มขึ้นจากช่วงปกติที่มีเพียงร้อยละ 7 มีการคลอดก่อนกำหนดมาถึงร้อยละ12 โดยแม่ที่เสียชีวิตพบว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีภาวะโรคอ้วน เบาหวาน และโรคเรื้อรัง และมีปัญหาการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่ล่าช้า

3. การที่แม่ต้องทำงานอยู่ที่บ้านหรือ work from home แม่สามารถให้นมแม่ได้ ช่วยลดค่าใช้จ่าย และช่วยส่งต่อภูมิคุ้มกันต่างๆ ให้ลูกได้ สถาบันสุขภาพเด็กฯแจ้งว่า คนใช้เด็กเยาะเหลือกเกินติดกันทั้งบ้าน พ่อแม่ติด ตาก็ติดเตียง ทุกคนไอเหนื่อย รพ. เด็ก ก็ต้องดูไปทั้งครอบครัว บางบ้านไม่เหลือคนจะดูแลเด็ก สมัยก่อนสัมผัสจากการไปนอกบ้าน ตอนนี้ ระบาดเข้าบ้าน เด็กกลุ่มเสี่ยงคือเด็กมีโรคประจำตัว เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ซึ่งปกติไม่ค่อยไปไหน

4. แม่ที่ติดเชื้อโควิดต้องกินยา จึงควรต้องหยุดนมแม่ระหว่างกินยา ควรมีการปั๊มน้ำนมเก็บสำรองไว้ล่วงหน้า เมื่อกินยาครบกำหนดก็สามารถกลับมาให้นมลูกได้อีกครั้ง

5. สปสช.ได้ทำการตรวจคัดกรองโควิดมาแล้ว 17 วัน กว่า 32,000 ราย ระยะเวลาหลังสุดพบผลบวกสูงถึงร้อยละ 30 ของผู้ที่มาตรวจ ติดเชื้อแบบทั้งครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เมื่อ ATK (Antigen Test Kit) บวกจะ confirm โดย RT PCR และหาคลินิก matching จะได้รับการรักษาเร็ว แต่จำนวนคนไข้เยอะมาก เลยเกิดการ "รอ" สปสช. ประสานกรมการแพทย์ ให้เริ่มให้ยาตั้งแต่เริ่มต้น ตาม CPG พบบางครอบครัว แม่ป่วย ลูกไม่ป่วย หลังการให้คำปรึกษา แม่บางคนเลือกไม่กินยาเพราะไม่อยากหยุดให้นมแม่ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาควรประเมินอาการแม่ ให้ดีด้วย เพราะงดนมแม่ชั่วคราว 7-8 วันสามารถเรียกนมแม่กลับคืนได้ แม่มีอาการจะใช้ฟ้าทะลายโจร หรือ Favipiravir ควรตัดสินใจเร็วที่สุดใน 4 วันแรก แม่ให้นม พอให้ยาได้ เพราะแม่หยุดนมแม่เพื่อกินยาได้ แต่แม่ท้อง ก็ต้องหาทาง เข้า รพ. ปัจจุบัน ยา Remdizevir แบบฉีดอนุญาตให้ใช้ในคนท้องได้

6. ผู้แทน จาก Page อัจฉิน มีลูก เพจ 11 ล้าน 7 แสน ลูก Page บอก อัจฉินลูกไม่มีข้าวจะกิน ไม่มีนม ไม่มีเตียง ต้องหาเตียง หาที่เจาะเลือด ในส่วนของคนป่วยแดงเข้ม ก็มีการส่ง ออกซิเจน ลูกเพจ ส่วนใหญ่ฐานะไม่น่าจะดีมาก เขาจะบอกตรง ทันที ที่ตึกงาน เช่น ติดโควิด กักตัว กักตึกงาน เพราะเขารายได้รายวัน ลูกก็ไม่มีนมกิน แล้วทำอย่างไร ก็ใช้วิธีขงนมจากๆ ให้ลูกกิน ไปซื้อนมกล่องมาละลายน้ำ เกิดตั้งแต่ phase แรก เวลาถามคำถาม ไป ตอบมาเป็นหมื่น ชีวิตยากขึ้น Page ก็ให้ลงทะเลเบียน ดูรูป ที่อยู่ ลงทะเลเบียนเต็มในครึ่งชั่วโมง ลากถึง 3900 คน และมีคนพยายามอยู่อีก 20000 คน ใช้เงินในแต่ละเรื่องเป็นล้านๆ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการควบคุมการตลาด บอกว่าบริษัทนมสามารถบริจาคให้ หน่วยงาน หรือกลุ่มแบบ Page อัจฉินได้ โดยขอให้หน่วยงานหรือกลุ่ม ให้ความสำคัญกับการเน้นให้ แม่ที่ให้นมแม่ ยังคงให้นมผสม ไม่ปิดนมแม่เพื่อไปเอาของบริจาค นมผสมที่ได้ กินเอง หรือ เปลี่ยน เป็นอาหาร อื่น และห้ามให้เห็นยี่ห้อของนม

7. กลุ่มแพทย์และพลเมืองอาวุโส ได้นำเสนอ ยา Ivermectin ซึ่งมีการใช้เป็นยาฆ่าพยาธิ แต่มีการนำมาใช้ในการรักษาผู้ป่วยโควิด ในหลายๆประเทศ เดิมเคยให้มีการใช้ยาตัวนี้เพื่อรักษาโควิดได้ แพทย์ที่จะใช้ต้องเป็นแบบ off label ขนาดของยาได้จากแนวทางใช้ในประเทศต่างๆ และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีมากกว่า 20 ประเทศทั่วโลกที่ใช้ยานี้ อาทิ อินเดีย บังคลาเทศ ประเทศในแควยุโรป และสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะที่รัฐอูตรประเทศ ประเทศอินเดีย สามารถพิชิตเชื้อเดลต้าได้ด้วยการให้ประชาชนทุกคนกินยา Ivermectin ไม่ว่าจะติดหรือไม่ติด ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อลดลงได้ภายใน 1 เดือน มีคำแนะนำว่าไม่ควรใช้สำหรับหญิงตั้งครรภ์และแม่ที่ให้นมเพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อทารกได้(ผลการทดลองในสัตว์) แต่จากข้อมูลการใช้

ยาตัวนี้ในกลุ่มประเทศแอฟริกาที่มีการใช้ แบบ mass campaign พบว่าทั้งก่อนและหลังคลอด ไม่มีมีผลอะไร กับลูกที่คลอด องค์การอนามัยโลกก็มีการประกาศว่าเป็นยาที่ปลอดภัย ในการใช้กับคนหมู่มาก เมื่อ คศ 2015 (ปีที่ยาได้รางวัล โนเบลไพรซ์) ในแม่ที่ให้นมหากต้องใช้ยา Ivermectin ควรงดให้นมไปสักระยะหนึ่งใน ระหว่างกินยา เช่นเดียวกับการกินยาฟาวิพิราเวียร์ (Favipiravir)

สรุป คำตอบของ EP นี้: แม่ท้องแม่ให้นม ติดเชื้อโควิด:ให้ยาเร็วตั้งแต่เริ่มเป็น เป็นไปได้ โดย แม่ท้อง สามารถได้รับการฉีด Remdipiravir แทน Favipiravir แต่มีข้อแม้ต้องลงทะเบียนอยู่ในระบบบริการของการรักษาก่อน (ซึ่งไม่ง่าย) แม่ให้นม สามารถให้ ทั้ง ฟาฟทลายโจร และ Favipiravir แต่ต้องหยุดนมแม่ และหยุดยาต่ออีก 2-3 วัน แล้วกลับมากินนมแม่ได้ ในอนาคต ถ้าประเทศเปิดรับยา antivirus ตัวอื่นที่ อาจพอใช้ได้แม่ท้อง ถ้าแม่ซั้แล้วตัดสินใจเลือกเอง เช่น กรณี IVERMECTIN ก็จะทำให้มี choice มาก ขึ้นในจัดการการติดเชื้อในแม่ท้อง แม่ให้นม และการได้รับวัคซีนยังเป็นคำตอบ เป็นทางออกที่ดีที่สุด ในขณะนี้